

mokratický, jak málo jest vyloženě autokratický, poněvadž poslední princip chce veškeru moc odevzdati panovníkovi, první lidu«. (Kelsen). Poznatky, jež plynou ze srovnání obou principů, jsou jen relativní, již vzhledem k tomu, že sám princip demokratický, jako hybná síla pokroku se stále ještě vyvinuje a že jeho náplň má v různých dobách různé odstíny. Že určitý stát jest demokratický, můžeme říci jen vzhledem k danému typu státu monarchického. Při tom slovo »demokratický« nemá absolutní platnosti, poněvadž týž stát přirovnán k státu také demokratickému, jeví se vůči tomuto státu více nebo méně demokratickým. Ceikem možno říci, že tvrzení, že ten neb onen stát jest demokratický nebo monarchický, jest jen úsudkem o relaci tohoto státu k jinému. Princip demokratický a monarchický jsou kategoriemi politickými a proto právně (ústavně) dají se těžko zaručiti. Jako jest demokracie, jako forma, snůškou kompromisů všech politických směrů, tak nepřeháníme, když tvrdíme, že i konkrétní forma státní jest snůškou kompromisů všech možných typů státních forem. Podle toho, které snahy převládají usuzujeme na princip. Proto konstituční monarchie jest demokratičtější formou státní než monarchie absolutní, jest však autokratičtější než parlamentární republika. A jako nemělo by smyslu, kdyby někdo vyspělému demokratismu parlamentní republiky stavěl za vzor demokratism konstituční monarchie, tak také bylo by nelogické tvrditi, že princip oddělení mocí, jako princip zakládající konstituční monarchii má býti vodítkem státu, v němž veškeru moc vychází z lidu. Takovému státu jeví se nauka o dělbě státní moci jako malá epizoda v historii demokracie. Pro něj tento princip nemá již aktuálního významu.

Z P R Ā V Y.

Revue internationale de la theorie du droit. *Chystá se veliký podnik literární: mezinárodní vědecký časopis právnícký, který hodlá obrátiti si výhradně otázky theorie práva, t. j. kategorií právníckého myšlení, methodologie a noetiky právní. Jak vykládá vydaný prospekt této revue, je mnoho časopisů, které se zabývají právem materiálním, ať národním ať mezinárodním. Ale otázky forem práva, které jsou všem právním řádům společné a které tudíž mohou býti předmětem mezinárodní vědecké diskusse, postrádají dosud takové revue. Časopis tohoto druhu jest nutností už proto, že tu jde přímo o otázku vědeckosti právní vědy vůbec. Srovnáme-li vědu právní s jinými vědami, ať přírodními ať duchovními, nemůžeme se zbaviti dojmu, že tyto řeší otázky společné všemu lidstvu, kdežto ona jest v každém státě svého druhu vlastivědou. Ale*

i ona má svoje problémy obecné, nomothetické, neomezené hranicemi států a obsahem jejich pozitivních právních řádů. Problémy, které jsou předmětem právní vědy, nikoliv právní filosofie, hledající přirozenou či absolutní spravedlnost, poněvadž ta už právě není právní vědou. V tomto směru je tudíž nový časopis vědeckou událostí prvního řádu.

Tím radostnější jest, že tento mezinárodní podnik vzniká u nás, v Československu, a že také myšlenka jej založiti u nás vznikla. Časopis bude vycházeti v Brně (nákladem R. M. Kohrera), jeho vydavateli jsou: Léon Duguit, Hans Kelsen a Frant. Weyr, jeho redaktorem je prof. Jar. Sedláček. Vlastními původci a předními vůdci podniku jsou právě jmenovaní profesori brněnské právnické fakulty.

Časopis bude uveřejňovati články hlavně v jazyce francouzském a německém, ale i v jiných světových řečích. V nejbližší době vyjde první číslo, obsahující příspěvky významných theoretiků pěti národů. Neopomeneme o něm podati zprávu v tomto časopise.

Ide tu tedy o podnik u nás neobvyklý, vybočující úplně z běžných našich — a ne právě světových — forem vědecké práce. Bylo by si přáti, aby přijetí jeho právnickou veřejností československou alespoň nebylo horší než jeho přijetí za hranicemi. Pro českou právní vědu pak naskytá se tu jedinečná příležitost objeviti se a změřiti své síly na fóru mezinárodním.

—n—

K letošním oslavám Fr. Palackého. Zdá se, že Františka Palackého bude vždy velmi často vzpomínáno nejen jako historiografa, nýbrž i jako politika. Ale jen málokdy bude připomenut jeho význam v oboru historie práva. A přece jeho zásluha na tomto poli je jistě ne menší. Nelze ani dobře doceniti význam jeho studií, byť podléhal romantismu své doby. Dovedl se však vždy tak vysoko povznést, že pronikl i při nedostatečných prostředcích a nevyhovujících studiích předcházejících i nejtěžší problémy. Když nyní po značném odstupu časovém revidujeme na příklad jeho práce vydavatelské, jimiž nám poprvé zpřístupnil prameny právnické, třeba bychom měli dnes možnost kriticky a mnohem dokonalejšími prostředky pracovati na edicích, není možno vytknouti Palackému skutečné chyby, nýbrž jen nedostatečnost prostředků. Stejně tak je tomu při posuzování jeho prací historicko-právních. V těchto nedostatecích však nemůže býti odsuzován Palacký, nýbrž jest se obdivovati jeho geniálnosti již skoro s holýma rukama řeší problémy nejtěžší, že může se odvážiti dokonce vysloviti celé hypotézy jako o kolonizaci neb zakládání měst. Doba dala velikému geniu za pravdu: doplnila a zlepšila, snad i vyjasnila řadu problémů, avšak práci Palackého zamítnouti nemohla. Ča.

Dr. Eugeniusz Jarra v Praze. Na pozvání děkana a profesorského sboru pražské právnické fakulty přijel do Prahy vynikající polský vědec v oboru filosofie práva JUDr. Eugeniusz Jarra, profesor občanského práva a děkan právnické fakulty Varšavské university.

Přednášel v Praze celkem třikrát a každá přednáška těšila se zaslouženému zájmu nejen posluchačů právnické fakulty, ale i ostatního obecnstva. Přednášky své nazval »Filosofie práva v Polsku ve věku zlatém (XV. a XVI. stol.)« Pokud se týče vlastní přednášky, velmi dobře informovala o polském státě a hlavně o právnické erudici polských šlechtických vzdělanců ke konci středověku a na počátku novověku.